

A termelői csoportok fennmaradását és hatékony működését gátló aktuális problémák

Magyarországon a termelői összefogások, integrációk a rendszerváltást követően szétesetek és az elmúlt szűk 3 évtized sem volt elég ahhoz, hogy új, meghatározó erővel bíró együttműködések alakuljanak ki. Ennek részben szemléletű, részben szabályozási okai vannak. A termelők közti bizalmatlanság, a szövetkezetekhez kapcsolódó előítéletek, az integrátorok irányába sok esetben még mindig fennálló ellenérzések továbbra is akadályát jelentik az összefogások létrejöttének. Ennek negatív termelői következménye a drágább inputanyag beszerzés, a koordinált termelés hiánya, az exportpiacok korlátozott elérése, az értékesítési kiszolgáltatottság.

Sajnálatos módon a valós termelői igények alapján létrejött és működésüket hosszútávra tervező termelői csoportok számos olyan problémával szembesülnek jelenleg is, amelyek gyakran ellehetetlenítik a helyzetüket.

Főbb aktuális problémák:

1. A termelői csoportok elismeréséről és támogatásáról szóló döntés szétválasztása került, hatalmas időbeli különbség (akár másfél év) van a két döntés meghozatala között. Ez azért jelent problémát, mert a termelői csoportoknak az elismerésüket követően el kell kezdeniük a működési programjuk, az üzleti tervükben vállaltak végrehajtását, úgy, hogy egyrészt nem tudják, hogy egyáltalán részesülnek-e a támogatásban, másrészt pedig nem áll rendelkezésükre az a támogatási összeg (mivel azt csak a pozitív támogatói döntés után kaphatják meg), aminek a felhasználásával végre tudnák hajtani a programjukat. A nehézségeket jól jelzi, hogy számos olyan termelői csoport van, amely 2016. év végén kapta meg az elismerését, 2018. év közepén a támogatói döntést, és a 2018 őszén az első támogatást. Vagyis közel 2 évig saját forrásból kellett finanszírozni működését és 2 évig nem tudott érdemi lépést tenni a vállalt programja végrehajtására, az összefogás erősítésére.

Javaslat: A termelői csoportok elismerése és a pályázat elbírálása egyszerre történjen meg. A már támogatott pályázatoknál azonnal kerüljön sor a kifizetésekre.

2. A termelői csoportoknak a második éves kifizetési kérelmükben (amit jellemzően 2018. december 31-ig kell benyújtaniuk) már igazolnunk kell a támogatás odaítéléséhez pontozási szempontként figyelembe vett „szolgáltatások versenyképességének erőssége” vállalásaik teljesítését. (Ilyen például: innovatív eljárások, technológiák beszerzése; folyamatos tanácsadási szolgáltatás nyújtása, input anyag beszerzése). Ezek

végrehajtásához azonban támogatás hiányában nem volt forrásuk, így lehetetlen helyzetbe kerülnek.

Javaslat: Az elismerési tervben vállalt kötelezettségek megvalósítása igazodjon a támogatás kifizetésekhez. A második éves kifizetési kérelemben igazolandó – „szolgáltatások versenyképességének erőssége” kötelezettségek teljesítését a harmadik kifizetési kérelemben kelljen igazolni,

3. A termelői csoportok elismerési terve a teljes 5 éves ciklus alatt kétszer, két éven belül egyszer módosítható. A támogatói döntés és a kifizetések késlekedése miatt a tervezett beruházások ütemezését - mivel azt a támogatások felhasználásával tervezték megvalósítani - a TCS-knek kényszerből módosítaniuk kellett. (Sok termelői csoport azzal számolt és úgy készítette el a működési tervét, hogy 2016-ban már támogatási forráshoz jut.)

Javaslat: A pályázatok késedelmes elbírálása – vagyis a termelőkön kívül álló okok – miatt beadott kényszerű módosítási kérelmeken felül legyen biztosított a jogszabályban rögzített két módosítási lehetőség.

4. A jelenlegi szabályok alapján a termelői csoportok az elismerésüket követő 5 éven belül kötelesek a támogatásukat felhasználni, attól függetlenül, hogy mikor bírálják el a pályázatukat. A támogatói döntések meghozatalának csúszása miatt ez sok esetben lehetetlenné vált.

Javaslat: A feltételek olyan irányú módosítására kerüljön sor, ami nem az elismerés dátumától számítja az 5 éves időszakot, hanem lehetőséget biztosít arra, hogy a támogatás az első kifizetést követő további 4 évig legyen folyósítható.

5. A termelői csoportoknak az Agrárminisztérium, az Agrárkamara és a NÉBIH felé gyakorlatilag ugyanolyan adattartalommal kell rendszeresen adatot szolgáltatnia.

Javaslat: Az adatszolgáltatás kerüljön egyszerűsítésre, egyablakos megoldás bevezetésére van szükség.

Budapest, 2018. november 31.